4de. JAARGANG · CURACAO DEN 9n. JULI 1887. N° 184

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURACAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,25.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels fl. 0,50, *voor elken regel meer fl.* 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, N° 129.

De Agentuur:
JAN ELLIS, *Curaçao,* — Otrabanda.
JUAN CAPRILES, *Aruba,* — Playa.
JOSÉ A. ROSA HERRERA, *Bonaire.* — Playa.
UITSLUITEND AGENT VOOR FRANKRIJK
Teissedre 39, Rue Paradis Poissonnière, Parijs.

E Coerant aki ta sali toer Dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2.— pa tres luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl 10,— *pa anja.*
Un number só fl. 0,25.
Un anuncio di 1 té 7 regel, fl 0,50, *cada regel mas fl.* 0,07½.

SCHEEPSTIJDINGEN.

aankomst alhier:

14 Juli	*Valencia*	van N.- York
14 „	*Maracaibo*	„ Maracaibo
19 „	*Duitsche St.*	„ Hamburg.

CALENDARIO.

Juli.

10	DOMINGO	VI despues di Pentecostes.
11	LUNA	S. Pio I, papa i m.
12	MARTES	S. Juan Gualberto, ob.
13	RAZON	S. Anacleto, papa i m.
14	HUEBES	S. Buenaventura, dr.
15	VIERNES	S. Enrique, emperador.
16	SABRA	*Nuestra Senjora del Carmen.*

STAND DER MAAN.

L. K. 13 Juli 2 u. 38 min. A. M.

Opkomst der Zon:
15 Juli 5 ure 38 min.
Ondergang der Zon:
15 Juli 6 ure 22 min.

SCHEEPSTIJDINGEN.

vertrek van hier:

10 Juli	*Prins Maurits*	naar Amst.
15 „	*Caracas*	„ N.-York.
17 „	*Maracaibo*	„ Marac.

HET PAUSDOM.

Sedert de verheffing van Paus Leo XIII op den Heiligen Stoel, staat de wereld telkens meer en meer getroffen over het feit, dat dagelijks bevestigd en ontwikkeld wordt en met den dag zich meer openbaart: het Pausdom, in den treurigen toestand, waartoe de Revolutie het vernederd heeft, schittert van een nieuwen glans; het doet zijn grooten invloed gelden, niet alleen in de godsdienstige quaesties, maar ook in de maatschappelijke vraagstukken, op het gebied der wetenschap en der staatkunde.

Dit verschijnsel is van zooveel beteekenis, dat een Protestantsch Engelsch blad, *The Saturday Review*, kort geleden zelfs zoo ver ging van te zeggen, "dat men tot de Middeleeuwen terug moet gaan om den Heiligen Stoel omgeven te zien van zulk prestige, bij de uitoefening van zulk een beslissende invloed op volkeren en Vorsten."

Wat was dan het karakter van het Pausdom in de Middeleeuwen? Wij laten een ander Protestantsch schrijver, Guizot, voor ons antwoorden:

"In de Middeleeuwen was 't het Pausdom, en het Pausdom alleen, dat, in naam van den godsdienst, van de moraal, van de natuurlijke rechten van het menschdom of van de algemeene belangen des Christendoms, als bemiddelaar optrad tusschen de verschillende Staten, tusschen Vorsten en volkeren, tusschen machtigen en zwakken, om rechtvaardigheid, vrede en eerbied voor de onderlinge verplichtingen te verkondigen en aan te bevelen, de beginselen van het internationaal recht vaststellende, tegenover de aanmatigingen en ongeregeldheden van de macht."

—

Zoodanig is de zending, die de Paus in onze dagen opnieuw vervult, maar onder geheel buitengewone omstandigheden.

Het werkelijke doel der Revolutie bij het ontnemen der heerschappij van den Heiligen Stoel, was geen ander dan het geestelijk gezag van den Paus den doodslag te geven. Men dacht den Opperpriester in wantrouwen te brengen, door den Koning te onttroonen.

Dit plan was wel berekend; en ware de Kerk maar een menschelijke instelling, dan zou het zeker kans van slagen gehad hebben. Ziet eens de eerediensten van menschelijke uitvinding, de ketterijen en de schisma's: sedert zij opgehouden hebben op Caesar's troon te zetelen, sedert de band, die ze aan de officiëele bureaukratie en aan de staatsbegrooting verbonden, verbroken is geworden, liepen zij ten einde, zij stortten neer en vielen in puin.

Waarom is 't geheel anders wanneer het de Katholieke Kerk en den Heiligen Stoel geldt? Waarom blijken de best beraamde maatregelen ijdel, waarom staat men zoo dikwijls teleurgesteld, wanneer 't de Kerk betreft?...... Tegenover dit raadsel blijft de rationalistische politiek onmachtig en ontsteld stil staan. Men kan er geen oplossing voor vinden dan in het *Geloof*. Als het Katholicisme zegeviert op het oogenblik zelf dat men zijn nederlaag nabij waande, als het Pausdom zich verheft te midden der beproevingen, die naar menschelijke gedachte zijn vernieling moesten bespoedigen, is het dan niet opvallend, dat de godsdienst en de Paus tegen den gewonen gang der zaken in beschermd worden door die bovennatuurlijke kracht van Hem, "in wiens handen,— zooals Joseph de Maistre zich uitdrukt,—alles middel wordt, zelfs de tegenwerking?"

Maar wie dan leidt de gebeurtenissen; wie is machtiger dan de machtigen der aarde; die het goede van het kwade weet te onderscheiden, die, naar zijn wil, de nederigen weet te verheffen en de hoogmoedigen te vernederen? Is het dan niet God? Is het niet die goddelijke Voorzienigheid, die de goddeloozen wel ontkennen kunnen, maar wier oppermacht zij gedwongen zijn te ervaren?

De geschiedenis is vol van zulke feiten.

"De overwinning behalen,— zoo schreef de Heilige Hilarius van Poitiers reeds — wanneer Zij beschuldigd wordt, zegevieren wanneer Zij verlaten is, dat is het kenmerk der Kerk."

En deze woorden van zijn voorganger verklarende, zeide de doorluchtige en beroemde Kardinaal Pie in 1861:

"Wij durven het u voorspellen; de aan de Kerk toegebrachte wonden zijn een onderpand voor hare toekomstige zegepraal: *ut tunc vincat cum læditur;* de schaamteloosheid, waarmede hare godsdienstige en maatschappelijke leerstellingen verkeerd worden uitgelegd, zal niets anders uitwerken dan de waarheid, de noodzakelijkheid en de verheven strekking dier leerstellingen beter te doen kennen en gemakkelijker te doen aannemen door alle weldenkenden; *tunc intelligatur cum arguitur;* eindelijk de lafheid, waarmede Zij verraden en verlaten wordt door de machtigen dezer wereld is ons een teeken, dat een merkelijk aandeel in het bestuur der wereld Haar weldra zal teruggegeven worden: *tunc obtineat cum deseritur.* Of men het wil of niet, en welke pogingen men ook aanwende om 't te keer te gaan, de onvermijdelijke kracht der zaken zal niet nalaten, van Oost tot West, *een tal van vraagstukken op te werpen, die Europa met zijn tegenwoordige organisatie niet vermag op te lossen.*"

—

Heeft het niet den schijn, dat wij thans het oogenblik nabij zijn, dat deze profetie, vóór meer dan een vierde eener eeuw uitgesproken, in vervulling zal gaan?

Eene menigte vraagstukken drukken op Europa, zoowel politieke als sociale, en, zelfs onder de tegenstanders der Kerk, overal begint men te erkennen, dat die quaesties zonder de Kerk niet kunnen beslecht worden, en dat Zij alleen deze kan oplossen.

Van daar de verheffing van het Pausdom in de oogen der geheele wereld; van daar zijn bemiddeling, soms ingeroepen, en altijd aangenomen, als eene weldaad.

Wij staan nog slechts aan den aanvang van dat glorierijke tijdperk; maar wij zien reeds genoeg om ons geloof te versterken, om onze hoop op te wekken.

Dit wil echter niet zeggen, gelijk zekere liberale sophisten beweerd hebben, dat de val der tijdelijke macht medegewerkt heeft tot verheffing van den Heiligen Stoel.

Als het Pausdom in prestige toeneemt, geschiedt dit, ondanks de plundering, waarvan het een slachtoffer geweest is, alleen door een zichtbaren werking der goddelijke bescherming; maar dit is geen reden om tot de gevolgtrekking te komen, dat het in de normale omstandigheden van zijn bestaan den tijdelijken steun zijner onafhankelijkheid missen kan. Integendeel, het moet gezegd worden, nu de Plaatsbekleeder van Jezus Christus, in zulk een benarden en drukkenden toestand geplaatst, nog de kostbaarste diensten kan verleenen aan natiën, aan koningen, aan geheel de maatschappij — Zijne daden zouden nog heilzamer uitwerking hebben, als de Paus weêr vrij en onafhankelijk gezeten was op den troon, die aan het begin des Christendoms voor Hem is opgericht en blijft tot in eeuwigheid.

Deze verwachting,—wij vertrouwen het,—zal niet beschaamd worden, althans datgene beschouwd wat er reeds gebeurd is en wat er nog staat te geschieden. De Paus neemt tegenwoordig zulk eene verhevene plaats bij de wereldgebeurtenissen in, Zijn woord en Zijne daden hebben zooveel invloed en zoo krachtige inwerking in de besluiten en de beslissingen der Vorsten, dat de noodzakelijkheid dringt om een troon te geven aan Hem, die zelfs in zijn uiterlijke vernedering en beroovlng zich vertoont als

de grootste en machtigste der Koningen.

Laten wij vertrouwen op de Voorzienigheid!...... Zij zal een omkeer van zaken bewerken, eene herstelling die met kracht en duurzaamheid alle kuiperen tegen haar gericht, zal verijdelen. Het valt niet te ontkennen, het leger der Revolutie is talrijk en machtig; zonder twijfel leven wij tegenwoordig in een veelbewogen tijdvak, maar toch vol vertrouwen herhalen wij 't met kardinaal Pie waar hij de woorden verklaart van den H. Hilarius:

„De Kerk zal zegevieren, omdat zij verdrukt wordt; menschelijke wetenschap en wijsheid zullen zich aan Haar onderwerpen, omdat logen en dwaling niets tegen Haar vermogen; Zij staat op het punt haar invloed bij de beslissing der volkeren te doen gelden, omdat de volkeren zich van Haar verwijderd hebben: *Hoc enim Ecclesia proprium est ut tunc vincat cum læditur; tunc intelligatur, cum arguitur; tunc obtineat, cum deseritur.*

ST. JOSEPHS GEZELLEN-VEREENIGING.

—(:o:)—

Voor hem, die gaarne een huiselijk feestje bijwoont, zou het een genot geweest zijn, indien hij Dinsdag avond j. l. in het gebouw der St. Josephs-gezellen-vereeniging te Pietermaai tegenwoordig was geweest. Er mocht dan ook wel vroolijkheid heerschen.

't Gold weêr een nieuwe glorie voor de Vereeniging.

Na de goedkeuring der Statuten door den Hoog Ed. Gestr. Heer Gouverneur der kolonie, het oprichten van "La Union", die zoovele gezellen werk en brood verschaft, moest hoogere goedkeuring het begonnen werk bezegelen.

Daarom knoopte de Z. E. Directeur reeds tijdens zijn verblijf in Nederland onderhandelingen aan met den Zeerw: Heer Jonckheer Van Nispen tot Zevenaar, Centraal President der St. Josephgezellen-Vereeniging in Nederland. Deze nam het op zich om van den Generaal President der St. Josephs-gezellen - Vereenigingen over de geheele wereld te verkrijgen, dat er een verbinding tot stand zou komen tusschen de Curaçaosche en de Nederlandsche St. Josephs-gezellen-Vereenigingen.

De laatste mail bracht het bericht van die verbinding. Het bestuur ontving een schrijven van den Z.E. Centraal-President in Nederland en een uit Keulen van den Generaal-President. Het eerste schrijven luidde als volgt:

. God zegene het eerzame handwerk!

De ondergeteekende, president Centraal der St. Josephsgezellen-Vereeniging in Nederland

gelet op het verzoek van het Bestuur der St. Jozefs-gezellen-Vereeniging te Curaçao d.d. 2 April l. l.

gelet op de benoeming van den WelEerw: Pater A. M. J. Jansen O. P. tot Directeur der Vereeniging door den Vicaris Apostolicus van Curaçao;

gezien de statuten der Vereeniging afgedrukt in de *Amigoe di Curaçao* dd. 2 April N° 170.

gevraagd den President - Generaal in buitengewoon geval, verklaart:

de St. Josephs-gezellen-Vereeniging te Curaçao als buitengewone afdeeling met de Katholieke Gezellen Vereeniging wettelijk verbonden. Hij vertrouwt dat gezegde afdeeling naar den wenk van Paus Pius IX z. g. den geest van Vader Adolph Kolping den vromen stichter der Vereeniging steeds zal weten te bewaren, aan de beproefde en alom goedgekeurde beginselen der Vereeniging trouw zal vasthouden in hare leden een ferm burgelijk en godsdienstig leven zal aankweeken en daardoor St. Joseph den grooten Patroon der Vereeniging steeds en niet dan tot eer verstrekken zal.

(was get.) *H. C. J. Van Nispen*, t. Sn.

Rect. Centr. praes.

Amsterdam 31 Mei 1887.

Het diploma hierbij gevoegd en uit Keulen van den President Generaal ontvangen, luidde:

Diploma voor de Katholieke Gezellen Vereeniging te Curaçao, opgericht 29 Oct: 1882.

Tot meerdere eer van God en tot zegenrijke bloei van het handwerk, is onder het Patronaat van den heiligen Joseph, de gezellen vereeniging opgericht. Haar grondslag is: Het Heilig Katholiek Geloof; Hare waarde: de Christelijke zeden der leden; Hare eer: de broederlijke eendracht, wederkeerige hulp in nood en kwelling blijft een bijzondere liefdeplicht. Daarenboven moeten de leden door arbeid en eendrachtig samenzijn elkander aanmoedigen. Door Deugd en Vlijt zal een Christelijken gezellenstand zich eene eervolle plaats in de maatschappij veroveren. Daarom houden de leden hun geloof heilig en hun zeden rein. De eer der mannen en die van den arbeid stellen zij op hoogen prijs en reiken elkander overal de broederhand. Zij zullen liefderijk opbeuren, degenen, die gevallen zijn—en moedig voorwaarts gaan op de weg der zeden en der eer. Onder den zegen van God en onder bescherming van den H. Voedstervader, den H. Joseph, bloeie de Katholieke Gezellen Vereeniging te Curaçao."

Geen wonder, dat na de lezing van den brief en van het Diploma een hartelijk en welgemeend applaus opging. Niet hierom alleen, maar vooral ook omdat men de waarde in zag van het één zijn met alle plaatsen, waar de St. Josephsgezellen Vereeniging bloeit en om de voorrechten door Paus Pius z. g. en zijn eerbiedwaardigen opvolger daaraan geschonken.

Moge dan, om met de woorden van het Diploma te sluiten, onder Gods zegen en de voorspraak van haar Voedstervader de vereeniging te Pietermaai bloeien. Mogen haar gezellen steeds leven naar de raadgevingen in het Diploma uitgedrukt en de vereeniging zelve, door het verschaffen van arbeid aan hare leden—wat zij reeds zoo goed begonnen heeft—haar naam, ontleend aan den grooten Heilige van Nazareth, waardig blijven.

NIEUWSBERICHTEN.

CURAÇAO.

—Nu de *Amigoe di Curaçao* zich gaat ontdoen van zijn uiterlijken rouw over het afsterven van den hoogvereerden en nooit te vergeten Bisschop Mgr. **C. H. J. Reijnen**, hebben wij ons eerst nog van een dankbaren plicht de kwijten jegens allen die op eenigerlei wijze hun deelneming getoond hebben in het verlies door Curaçao geleden.

Wanneer wij ons hier nog eenmaal herinneren al die bewijzen van Christelijke, van ware kinderlijke liefde, al die blijken van waardeering en hoogachting die zoo ruim gegeven zijn en vaak op zoo treffende wijze zich geopenbaard hebben — dan gevoelen wij ons gedrongen openlijk onzen dank te zeggen voor zooveel hartelijke en welgemeende deelneming. De uitingen van weemoed en van droefheid, waarvan wij getuigen geweest zijn, bevestigen wat wij bij het onverwacht heengaan van onzen dierbaren Prelaat geschreven hebben: dat zijn dood een gevoelige slag is voor de geheele kolonie. Maar die uitwendige teekenen van liefde en achting zijn ons ook een troost om het vast vertrouwen dat zij bij ons opwekken: dat de goede God aan Zijn getrouwen dienaar in den Hemel de belooning zal geschonken hebben voor al dat goede en voor al die deugden, waarvoor iedereen eerbied en bewondering gevoelde.

—Bij Konkl. Besluit is de Kapt. der Inf. A. Boomgaart, van het gaarnizoen van Curaçao, bevorderd tot Majoor der Inf. Commandant der troepen en van het garnizoen te Suriname. Zaterdag j. l. ontving de Heer Boomgaart het bericht zijner bevordering en bij die gelegenheid bracht het muziekcorps van het garnizoen eene serenade aan ZEG.

—Dinsdag den 5n. werd de verjaardag van H. K. H. Wilhelmina Frederika Anna Elisabeth Maria, dochter van wijlen Z. K. H. Prins Frederik der Nederlanden, Gemalin van Z. K. H. den Prins von Wied, op dit eiland op de gebruikelijke wijze herdacht.

—Woensdagmorgen j. l. werden in een door den Koloniaden Raad gehouden openbare zitting de navolgende Ontwerp-verordeningen behandeld en na langdurige debatten, die groote wijzigingen in die ontwerpen ten gevolge hebben gehad, goedgekeurd:

eene ontwerp-verordening regelende het van overheidswege te houden geneeskundig toezicht in de kolonie Curaçao;

eene regelende de uitoefening der artsenijbereidkunst in de kolonie Curaçao;

eene regelende de uitoefening der tandheelkunst in de kolonie Curaçao;

eene regelende de onteigening ten algemeenen nutte;

eene tot voorziening tegen besmettelijke ziekte in de kolonie Curaçao.

—Donderdag werd de Koloniale Huishoudelijke Begrooting voor het dienstjaar 1888 in een des morgens gehouden openbare zitting van dienzelfden Raad behandeld en goedgekeurd.

—Donderdag namiddag is het Engelsche Oorlogsstoomschip *Comus*, Commandant *Jackson*, alhier aangekomen. Aan boord bevindt zich de Heer *Hill*, een der hooge ambtenaren van het Britsche Departement van Buitenlandsche Zaken.

Vrijdag is er te Barber, in de Kerk v. d. H. Jozef eene plechtige H. Mis v. Requiem gecelebreerd voor wijlen Mgr. C. Reijnen. De Zeer Eerw. Heer Pastoor H. de Vries, die het H. Sacrificie opdroeg, werd hierbij geassisteerd door de Eerw. Pastoors van St. Willebrordus en Westpunt.

BUITENLAND.

ROME.—Ziehier de opsomming der verscheidene geschenken, die de koninklijke familie van België den Paus zal aanbieden, ter gelegenheid van zijn priesterjubileum.

De koningin zal geven: een volledig gewaad voor vier priesters met kapel en toebehooren, altaarkleed met prachtige kanten, alba en koorhemd.

De gravin van Vlaanderen: eene remonstrans in zwart étui met rood laken. Dit stuk is van zeer zuiveren stijl.

De princessen Hendrika en Josephina, dochters van den graaf van Vlaanderen, geven eene priesterkleeding met kraus en tapijtwerk.

Keizerin Charlotte biedt eene missionaris-kapel aan. Zij heeft er de teekening van vervaardigd, en zelf een der vijf kasuifels geborduurd..

Men verzekert dat de eerste familiën des lands, de Arembergs, de familie de Merode, de Uzsels en andere aloude geslachten zullen wedijveren in het geven van prachtige geschenken aan den Paus.

—Monsignori Persico en Gualdi zijn den 25 Juni jl. met een specialen zending naar Ierland vertrokken. Daar de Paus, omdat hij geweigerd heeft zich in het geschil tusschen Engeland en Ierland te bemoeien, een blijk wil geven van zijn goeden wil jegens de Engelsche regeering, zullen die twee Prelaten alleen over zuiver kerkelijke aangelegenheden met de Iersche bisschoppen onderhandelen. Hun zending heeft volstrekt geen politieke beteekenis.

BERLIJN.—Te Hutbelfort bij Weenen zijn proeven genomen met een nieuw repetitiegeweer, welks uitvinder een blinde werktuigkundige is, Fertelka genaamd. De inrichting is zeer eenvoudig en men doet met dit geweer veertig schoten per minuut.

—Virchow zegt dat de ziekte van den Kroonprins geen kanker is. Deze uitspraak van den beroemden Duitscher heeft niet alleen een geheele natie, maar geheel Europa gerust gesteld. Na een ongewoon zorgvuldig mikroskopisch onderzoek verklaarde Virchow dat de kwelling in de keel van den Kroonprins niets anders is dan een onschadelijk gewas.

Duitschland kan nu weer gerust zijn, want men gelooft algemeen dat de Prins, wanneer hij den troon beklimt, de vreedzame politiek van zijn grijzen vader zal voortzetten.

—Keizer Wilhelm is steeds aan de beterhand, en neemt met den dag in krachten toe.

LONDEN.—Het aantal personen, van honger gestorven in deze stad, bedraagt over 1886, veertig. Men zegt wel te recht dat te Londen de grootste weelde, maar ook de grootste ellende gevonden wordt.

—De *Morning Post* zegt, dat de onderhandelingen over de Egijptische quaestie een ernstige toestand hebben te weeg gebracht, om reden dat Frankrijk dreigt zijne betrekkingen met de Porte af te breken en zijne rechten op de bescherming der heilige plaatsen in het Oosten te doen gelden, als de Conventie mocht worden bekrachtigd. Rusland eischt van zijn kant eene belooning met betrekking tot Erserum. De Porte heeft aan Engeland gevraagd of Turkije, in geval van bekrachtiging, rekenen kan op de standvastigheid der Conventie ten opzichte van het eiland Cijprus.

PARIJS.—Naar aanleiding van de toenadering tusschen Rome en Berlijn, meenden sommige radicale bladen van Frankrijk de houding van den Paus te moeten aanvallen, hem als vijandig ten opzichte van Frankrijk beschouwende. Het liberale *Journal des Débats* wederlegt die dwaze opvatting en zegt:

"De Paus, als Souverein, is niet gelijk andere souvereinen. De Paus is de Opperpriester van eenen godsdienst en het Opperhoofd eener Kerk. Zijne onderdanen zijn al diegenen die den eenen en den anderen belijden. Zijn plicht is, om dien godsdienst en die Kerk overal zulke gunstige vereischten te verschaffen, die tijd en omstandigheden hem toelaten, en zijn belang is volstrekt in overeenkomst met zijn plicht. Wat het te bereiken doel betreft, was Pius IX eens met zijn opvolger, alleen gebruikte hij andere middelen om daartoe te geraken.

"Door met Pruisen in overeenkomst te komen, was het niet de meening van Leo XIII om zich in vijandschap met Frankrijk te stellen. Hij heeft er het bewijs van gegeven door van de rechtstreeksche betrekkingen met China af te zien, en daarmede heeft hij voor ons een ware opoffering van eigenliefde gedaan. Hij geeft er nog een nieuw blijk van door het diplomatiek karakter te ontnemen aan den prelaat, die Mgr. Rotelli te Constantinopel vervangt. De Paus weet zeer goed, dat het Concordaat met de Fransche Republiek getoekend is; wat hij betreurt, dat is niet het bestaan van een republikeinsch gouvernement, maar hij beklaagt zich over sommige handelingen van de regeering.

—Een tooneeltje uit de Fransche Kamer, hetwelk een denkbeeld geeft van de onstuimige zittingen, die dit lichaam soms houdt, is het volgende. Aan de orde was de bespreking van het ontwerp tot militaire reorganisatie. De graaf De Martimprey is aan het woord en verklaart zich er tegen, daar hij het tijdstip niet goed gekozen acht.

.... „Welnu, is het thans het oogenblik, vraag ik u, om in onze militaire organisatie verandering te brengen? Ik laat

het een ieder uwer over hierop te antwoorden. (*Zeer goed! zeer goed! rechts.*)

„Men verandert om opnieuw te maken, zonder verzekerd te zijn of men iets beters zal tot stand brengen. In waarheid, ik betwijfel het of gij beter zult kunnen handelen dan uwe voorgangers in 1872. Het is voldoende er aan te herinneren hoe en door wie de malitaire wet van 1872 gemaakt werd.

„Onder welke omstandigheden geschiedde het? Niemand die zich dit niet meer herinnert! Op den vooravond van een verschrikkelijken oorlog, die ons dadelijk reeds toonde, hoe onze roemrijke legers te midden hunner vorming verrast werden en helaas bezweken door misslagen in de leiding, maar tevens door de overmacht en de machtigste artillerie, welke men ooit op het slagveld gezien had."

De heer Reydet: „En door het verraad tevens!"

De graaf De Martimprey: „Vervolgens zagen wij, hoe onze jeugdige reserve-soldaten genoodzaakt werden, om na eene hoofdige worsteling de wapens neêr te leggen, op hunne beurt overwonnen worden door beter georganiseerde, meer geoefende en beter geordende vijandelijke troepen."

De heer Labordère: „Die ook beter gecommandeerd werden!"

De graaf De Martimprey: „Ik zeide, mijn waarde collega, dat er in de leiding misslagen waren voorgekomen."

De heer Labodére: „En ik herhaal het; door beter gecommandeerde vijandelijke troepen! (*Zeer goed! zeer goed! links*)

Rechts: „Dit heeft de spreker gezegd."

De heer Paul De Cassagnac: „Indien gij alleen voor het commandeeren waart, mijnheer Labordère, zou men het niet ver brengen," (*Goedkeurend gelach rechts.*)

De heer Labordère: „Er is hier geen sprake over mij, mijnheer; er is hier sprake van de generaals, tot wier benoeming gij bijgedragen hebt, en die men aan het werk heeft gezien." De heer Paul De Cossagnac: „Wij willen generaals, die niet aan de politiek doen, gelijk gij gedaan hebt."

De heer Labordère: „Ik heb er mij nooit mede bemoeid. Men heeft mij er toe willen overhalen doch ik heb geweigerd." (*Toejuichingen links.*).

De Voorzitter: „Laat mij u verzoeken, mijnheer De Cassagnac, uwen collega's niet zoo de les te lezen; ik kan dit niet toestaan."

De heer Paul De Cassagnac: „Ik ben het niet, die het eerst onderbroken heeft, ik antwoordde op eene onderbreking."

De Voorzitter: „Het komt er niet op aan of gij het eerst of het tweede onderbroken h b; gij hebt in elk geval onderbroken."

De heer Paul De Cassahnac: „Ik lees niemand de les, en verlang ook niet door iemand de les gelezen te worden."

De Voorzitter „In dat geval zou ik verplicht zijn u tot de orde te roepen."

De heer Paul De Cassagnac: „Dat is geen les" (*Gelach rechts*).

De graaf De Martimprey: Mijne heeren, hetgeen uit al onze ongelukken te leeren valt"... De heer Paul De Cassagnac: „De afgevaardigde behoeft de les niet gelezen te worden." De Voorzitter: „Met uwe welnemen, mijnheer De Cassagnac! het schijnt mij, dat indien iemand hier de les mocht lezen, het eer den voorzitter dan wel een lid van deze vergadering zou betamen. En juist omdat het schijnt, alsof gij den heer Ladordère de les wilt lezen, heb ik u gewaarschuwd." (*Teekenen van instemming*).

De heer Paul De Cassagnac: „De heer Laberdère kan zich verdedigen."

De heer Labordère: „Dat heb ik ook gedaan." De Voorzitter: Ik ben verplicht de orde in deze vergadering te bewaren."

De heer Paul De Cassagnac: „Voorzeker, maar ik verlang niet de les gelezen te worden." De Voorzitter: „Indien gij verkiest, dat ik u ieder maal dat gij onderbreekt tot de orde roep, zal ik dit alhoewel met tegenzin doen." *Zeer goed! zeer goed!*).

Thans gaat de graaf De Martimprey voort zonder verder onderbroken te worden.

—De discussiën over het Legerwetsontwerp worden in de Kamer van Afgevaardigden voortgezet. Zich verzettende tegen een amendement om de studenten in de godgeleerheid van den militairen dienst vrij te stellen en dezen maatregel uit te strekken ook tot de gewone onderwijzers en seminaristen, zeide de minister-president Rouvier, dat het eenige verlangen van de regeering is, de nationale grootheid te verzekeren en dat alle burgers gelijk staan in de bloedbelasting.

MADRID.—De vertroostende vorderingen, die Spanje in den laatsten tijd op het gebied der publieke zeden gemaakt heeft, vinden wij opgeteekend in eene vergelijkende statistiek door het Ministerie van Justitie onlangs in de bladen van Madrid bekend gemaakt. Het is een overtuigend blijk der weldaden die dat edele land te danken heeft aan den godsdienstigen invloed en de handhaving der orde, door de monarchische instellingen gewaarborgd.

In die statistiek wordt aangeteekend dat van 1859 - 1862 het gemiddeld getal der misdaden, die zich jaarlijks voordeden, 36.475 beliepen, dat is: 23 misdaden op elk 10.000 inwoners. Gedurende het laatste tijdperk, dat die vergelijkende statistiek aangeeft, d. w. z. van 1882-1885, werd het jaarlijksch getal der misdaden verminderd met 23.600, zijnde 14 misdaden op elk 10.000 inwoners.

Deze merkwaardige vermindering valt op te merken bij bijna alle soorten van misdaden. De vermindering die de schending van eigendom ondergaan heeft is nog van veel grootere beteekenis, daar men tegenwoordig in Spanje, volgens de in 1877 in het Wetboek van Strafrecht gebrachte wijziging, onder deze soort van misdaden rangschikt, alle ontvreemding ten nadeele van anderen, ongeacht het gedrag en de waarde, terwijl vroeger het ontvreemde minstens een waarde van 10 à 20 pesetas moest hebben.

Men kan niet anders dan zich verheugen, als men uit die tastbare ;e olgen ziet, hoe voordeelig de tegenwoordige regeeringsvorm van Spanje voor de publieke orde en vooruitgang is.

DE KERK IN AFRIKA.

—o—

BRIEF van Mgr. LIVINHAC, bisschop van Pacando, apostolisch vicaris van Nyanza, dd. Notre-Dame de Kamoga (aan de oevers van het Nyanza-meer), 2 September 1886, aan het Genootschap tot voortplanting des Geloofs.

(*Slot.*)

Wanhopig van hunne zoetste hoop vervlogen te zien, zeide de heldhaftige kinderen tot den beul: „Waarom doodt ge ons niet? Wij zijn Christenen, evenals zij, die ge zooeven verbrand hebt; wij hebben onzen godsdienst niet verzaakt; wij zullen dien nooit verzaken! Het is onnoodig ons tot later te bewaren."

Mkadjanga was doof voor hunne gebeden. Misschien wilde God niet, dat de omstandigheden van het heldhaftig einde der een en dertig pages van Moaunga onbekend zoude blijven, en had Hij daarom den ouden beul ingegeven de drie kinderen te sparen, die van hun glorierijken marteldood getuigen waren. Zij werden dus naar de gevangenis teruggebracht.

Eenige dagen daarna zeide Mkadjanga tot den koning, dat hij hen had bewaard in de hoop dat, daar zij niet meer onder den invloed hunner slechte metgezellen waren, zij berouw zouden gevoelen.

Moaunga berispte hem, zonder echter te bevelen hen te dooden. Zij zijn alzoo de eenige overgeblevenen der moedige martelaars.

Een van onze Christenen, die ook waardig was bevonden met zijn bloed de grondvesten der aankomende Kerk in Bouganda te bevestigen, was reeds sedert langen tijd aan de woede der vijanden van God aangewezen. Het is Mathias Mouroumba, den 8sten Mei 1882 gedoopt. Hij had zich altijd als een stipte beoefenaar van den godsdienst betoond en begreep niet, dat men eenmaal op den goeden weg zijnde, van denzelven af kon wijken. Sedert zijn doopsel leefde hij vreedzaam met zijn Christen vrouw en zijne kinderen, wien hij zelf de catechismus en de gebeden leerde; hij oefende het beroep uit van vrederechter in een der voornaamste districten van het land. In de eerste dagen der vervolging werd hij aangehouden. Men voerde hem tot den minister, die, hem een blik van verachting toewerpende, vroeg: „Is dat Mouroumba? Is hij het, die op zulk een leeftijd den godsdienst omhelsd heeft?"

„Ja, dat ben ik," antwoordt Mathias.

„Waarom bidt ge?" herneemt de minister.

„Omdat ik wil bidden," antwoordt Mathias.

„Ge hebt al uwe vrouwen heengezonden; gij bereidt dus zelf uw voedsel?" vraagt Katikiro op spottenden toon.

„Is het om mijne magerheid of wel om mijn godsdienst, dat men mij voor de rechtbank brengt?" vraagt Mathias op zijne beurt.

De minister, zich tot de beulen richtende, zegt: "Neemt en doodt hem."

"Dat is het wat ik verlang," antwoordt Mathias.

„Be len," roept nu Katikiro uit, die zich door zooveel standvastigheid vernederd gevoelde, „gij zult hem de voeten en handen afhouwen en daarna lange reepen vleesch uit den rug scheuren; gij zult ze onder zijne oogen roosteren;" en met een grijnslach voegt hij er bij: „God zal hem verlossen."

Mathias, die zich door den smaad, God aangedaan, door Hem uit te dagen, tot in het diepste zijner ziel gekwetst voelde, antwoordt met een edele fierheid: „Ja, God zal mij verlossen: maar gij zult niet zien hoe Hij het doen zal, want Hij zal mijn redelijk wezen met zich nemen en slechts het sterfelijk in uwe handen achterlaten."

Mkadjanga achtte het zich tot plicht het barbaarsche bevel van Katikiro naauwkeurig op te volgen.

Om niet door toeschouwers verhinderd te worden, geleide hij den onverschrokken Christen naar den wilden heuvel van avaridja.

Men zegt dat Mathias, met gebonden handen en een touw om den hals, de beulen met vluggen tred volgde, en zijn gelaat van vreugde schitterde. Zijn vriend Lucas Banabakinton, den zelfden dag als hij gedoopt en even vurig Christen, werd met hem ter dood gebracht.

Onderweg ontmoetten de beulen een man, dien ze, ik weet niet waarom, verdachten Christen te zijn en bonden hem zonder eenige redenen om hem met Mathias en Lucas te gelijk te dooden. Mathias stond voor hem in: „Ik ken degenen, die bidden," sprak hij, „hij bidt niet, laat hem gaan." De beulen lieten hem los.

Op de plaats der terechtstelling aangekomen hiew Mkadjanga, door zijne mannen geholpen, de voeten en handen van Mathias af, welke hij voor diens oogen deed roosteren. Zij legden hem vervolgens met het gezicht ter aarde en haalden stukken vleesch uit zijn rug, welke zij eveneens roosterden. Die verschrikkelijke pijnigingen deden den heldhaftigen Christen geen enkele klacht slaken.

De beulen deden hun best om bloedverlies tegen te gaan, ten einde den martelaar een des te langeren en wreederen doodstrijd te doen ondergaan. Daarin slaagden zij maar al te wel, want men heeft ons verhaald, dat slaven, die drie dagen later riet gingen snijden en daar voorbijkwamen, eene stem hoorden welk hen riep. Zij naderden. De stervende vroeg hun om wat water; maar op het zien van dien afschuwlijk verminkten ongelukkige namen zij de vlucht en lieten hem zijn offer volbrengen gelijk de Goddelijke Meester, van de minste verzachting beroofd en onder de afgrijselijkste pijnen.

Men zegt dat de hyena's en roofvogels, zoo talrijk in Bouganda, zijn lichaam gespaard zouden hebben, dat in de zon verdroogd zou zijn. Wij zelf hebben ons van het feit niet kunnen vergewissen in de vrees van de neophyten, die ons geleid zouden hebben, in verlegenheid te brengen. Wat Lucas betreft, dezen werd het hoofd afgeslagen.

Terwijl de beulen Mathias te recht stelden, begaf zich een bende plunderaars naar zijn woning om zich van zijn vrouw, zijne kinderen, goederen en de Christenen, die bij hem woonden, meester te maken. Onder de Christenen bevond zich ook een jongeling, slechts sedert eenige maanden gedoopt, Noë Mouaggali genoemd. Hij was even bekend om zijn zachtheid van karakter als om zijne godsvrucht. Zijn heer Mkouenda achtte hem hoog om zijne behendigheid in den arbeid. Daar hij evenwel vreesde den koning te zullen beleedigen, leverde hij hem aan de beulen over, die hem met hunne lansen doorboorden.

Toen zijne zuster, die in den tuin werkte, gewapende lieden zag aankomen, verborg zij zich en kwam alleen uit hare schuilplaats te voorschijn, nadat zij vertrokken waren, na alles verwoest en gedood te hebben. Zij vernam toen, dat haar broeder om zijn godsdienst was gedood geworden. Dadelijk loopt zij de moordenaars achterna en toen ze hen ingehaald had, riep ze: „Gij hebt mijn broeder gedood, omdat hij bad; ik bid evenals hij, dood mij dan eveneens."

Zulk een moed bij een jeugdig meisje bracht de geheele bende plunderaars in verbazing. Vooral hun opperhoofd Mbougano was verrukt; hij besloot haar te sparen om haar te huwen. Maar zij verklaarde, dat zij daarin nooit zoude toestemmen. Of door natuurlijke goedheid, of bijgelooviggeid gedreven, Mbougano hield niet aan. Hij besloot zelfs de deugd der heldin te redden en in plaats van haar aan den koning over te leveren, die haar zou verkocht hebben, verborg hij haar en kwam ons vragen of wij haar geen toevluchtsoord konden verstrekken.

Hij voegde er bij, dat hij de bevelen van Kabaka tegen wil en dank uitgevoerd en het dorp Mouroumba geplanderd had, en dat hij gelukkig zou zijn, ons zijne kinderen met de Christenen, die hij had gevangen genomen, te geven. Wij namen zijn voorstel a n; en op dit oogenblik is de zuster van Noë in een familie van ons klein Christen dorp, dat dicht bij de missie gebouwd is, terwijl zij God bedankt van haar in een verblijf gebracht te hebben, dat de beoefening van den godsdienst zoo vergemakkelijkt. Zij dient tot moeder voor de kleine kinderen van Mathias, waarvan het eene nauwelijks twee jaar telt. Zoo waakt de vaderlijke goedheid van de Voorzienigheid over de weezen van den edelen martelaar.

De doodsverachting, welke de Christenen aan den dag legden en hunne kalmte te midden der kwellingen, hebben den koning, de beulen en al de heidenen zeer verwonderd. Zij hebben gezegd, dat wij diegenen, die zich lieten onderwijzen, aan een lot overgeven, waaraan zij zich niet meer kunnen onttrekken, en dat hun alle onaangenaamheden van het leven verachten en alle genot in den dood vinden doet.

Om zijne dochter van dat ongelukkige lot te ontdoen, heeft een opperhoofd van het land zijn toevlucht tot een even wreed als onverstandig middel genomen. Hij had zich uitgeput in liefkozingen en bedreigingen om haar den godsdienst te doen verzaken. Ziende dat dit niet hielp, wapende hij zich met een mes en maakte daarmede op het hoofd en in het lichaam der jonge Christen diepe insnijdingen, zeggende: „De slechte leer, welke men u ingeprent heeft, en het lot, waaraan men u heeft gebonden, zullen wel door deze openingen weggaan!"

Er kwam veel bloed uit, maar de leer en het lot bleven er in.

Zoo luiden de bijzonderheden, mijne heeren, welke ik u heden kan mededeelen. Ik zal ze later voleindigen, naarmate zij mij bekend worden....

Aanvaard, mijne heeren, de verzekering mijner eerbiedigste en meest toegenegen gevoelens, waarmede ik de eer heb te zijn

Uw nederige dienaar in onzen Heer,

† LÉO;

van de vereeniging der Algiersche missionarissen, Bisschop van Pacando. Apostolisch-vicaris van Nyanza.

Merkwaardige Toestanden in de Anglikaansche Kerk.

——o——

Van bevriende zijde wordt onze aandacht gevestigd op eenige merkwaardige mededeelingen, voorkomende in een protestantsch tijdschrift, getiteld *De Huiskamer, Christelijke Zondagslectuur voor Neerlands volk* (nº 43, 22 Mei 1887,) uitgegeven bij de Gebr. Noorthof, te Schiedam.

Men leest in dit tijdschrift het volgende:

„ Onlangs stierf te Fiome een tachtigjarig predikant; zijn begrafenis werd door meer dan 80 geestelijken en meer dan 100 gemeenteleden bijgewoond. Op zijn graf werd de Roomsche doodenmis gelezen, terwijl de gestorvene, op zijn uitdrukkelijk verlangen, als priester met kelk en ouwel in de hand en in priesterlijk gewaad in de lijkkist gelegd werd. De bijzonderheden dier begrafenis werden in de engelsche bladen breedvoerig medegedeeld, zonder dat daarbij een woord van protest werd vernomen. De evangelische bladen spraken er wel schande over, doch verklaarden ook, dat het kerkbestuur onmachtig was, den afval van het Protestantisme te keer te gaan. Inderdaad zou men honderden predikanten moeten gaan vervolgen, indien men niet langer wilde dulden, dat zij hun gemeenten op Roomsche paden leiden.

Een ritualistisch orgaan schreef in Aug. '85: „Wij mogen eerst dán rusten, wanneer de Kerk van Engeland, niet bij monde van twee of drie aanhangers, maar door den mond van haar bisschoppen en aartsbisschoppen roepen kan: „ Wij hebben ons van het Protestantisme outdaan!" Wij gelooven aan de „ Sacramenten" en dan zeggen wij eindelijk; „ Neemt ons in uwe gemeenschap op en laat ons weder één zijn". Wij moeten in plaats van onze Kerk een practisch nationale Kerk bouwen. Men zegt: de Kerk van Rome en de Grieksche Kerk leeren hetzelfde, en de Engelsche Kerk nog iets er bij; doch als de Engelsche Kerk er nog iets bij leert, dan is dit een leugen. Wij moeten eindelijk inzien dat het leerambt één is."

„ Op een van de vergaderingen der Episcopale Kerk heeft de predikant Spalding gesproken: „ Er bestaat een hoogere macht in de Kerk dan de Bijbel, en dit is de stem der Kerk." „ In een preek, namens dezelfde vergadering in het licht gezonden, worden de Mis, het Laatste Oliesel, de Rozenkrans enz. verdedigd. Deze gedrukte preek werd wel uit den handel genomen „ wegens een misverstand", doch dit misverstand bestond hierin, dat men het onvoorzichtig achtte, nu reeds zijn programma openbaar te maken.

„ Het is niet te verwonderen, dat lord Halifax, koninklijk commissaris voor kerkelijke aangelegenheden, aan een nauwere aansluiting aan Rome groot gewicht hecht.

„ Te Londen zijn niet minder dan 78 geestelijken bereid, met hun gemeenten tot de Roomsche Kerk over te gaan.

„ Het aantal overgangen tot de Roomsche Kerk wordt elk jaar grooter. Toch is het voor de oningewijden onbegrijpelijk, dat niet meer predikanten Roomsch worden. Dit getal zou veel grooter zijn indien zij niet in geval van openlijken overgang hun soms zeer groote traktementen verloren. Van menigen episcopaalschen predikant hoort men, na zijn dood, dat hij reeds jarenlang tot de Roomsche Kerk behoorde, doch slechts voor den schijn in de Episcopale Kerk gebleven was om zijn traktement en om des te beter de Roomsche beginselen in zijn gemeente te propageeren. De Jezuieten zitten hier achter (*sic*). De hoofdleiders der Roomsche Kerk, als kardinaal Manning, Newman enz, zijn vroeger bijna allen predikant geweest bij de Episcopale Kerk.

„ Er worden in Engeland kloosters gesticht waar geen Roomschen woonen. " In het diocees van Westminster vindt men tegenwoordig 37 monniken- en nonnenkloosters. Deze kloosters zoeken overal zich van de ziekenverpleging en van het onderwijs meester te maken. Men opent uiterst goedkoope scholen; deze worden door duizenden protestantsche kinderen bezocht, en wat daarvan het gevolg is, kan men wel nagaan.

„ Ook nemen de kloosters gratis protestantsche zieken op; met welke bedoelingen is licht te begrijpen.

„ Volgens opgaven, die over 1880—85 loopen, is in dit tijdverloop het aantal roomsche priesters met 625 vermeerderd, terwijl 400 kapellen en kerken werden aangebouwd, en 100 kloosters gesticht zijn. Deze cijfers zijn welsprekend.

„ En dan zegt men in den tegenwoordigen tijd nog, dat de kerkvorm weinig ter zake doet; dat „het eene noodige" boven alles moet worden gezocht! In Engeland komt het klaar aan den dag, dat door het aan de hand houden eener Roomsche Hierarchie „het eene noodige" hierin wordt gezocht, dat men in leer en leven teruggekeert tot Rome.

„ Aan de andere zijde wordt gemeld dat van 1841-1881 in Groot-Britannië het aantal Protestanten met 10 millioen vermeerderde. en dat der Roomschen met 2 millioen afnam (als gevolg der ontvolking van Ierland door landverhuizing en hongersnood). Doch al waren die cijfers juist, het gevaar bestaat, dat weldra meer dan de helft van de leden der Episcopale Kerk, welke tegenwoordig nog een Protestansche genoemd wordt, met de daad Roomsch zal geworden zijn."

Verder bespreekt meergenoemd tijdschrift het slechte kerkbezoek te Londen en de middelen, die men zonder succes daartegen heeft aangewend, en eindigt met te zeggen dat het vraagstuk, hoe aan de groote massa van Londen het woord Gods te brengen, steeds onopgelost blijft. Zou misschien die oplossing niet moeten gezocht worden in datgene waarvoor het tijdschrift het meeste beducht is? Terugkeer tot de Kerk van Rome, die steeds hare kracht getoond heeft, daar waar het Protestantisme volkomen onmachtig bleek.

(*de Tijd*).

ADVERTENTIE

Het bestuur van de St. Jozef-Gezellen Vereeniging maakt het publiek bij deze bekend, dat het volgens Art. 10 van het Herzien Reglement dier Vereeniging, goedgekeurd bij Gouvernements beschikking van den 24 dezer maand Nº 207, alhier een kleer- en schoenmakerij heeft opgericht in de Willemstad, Heerenstraat, Huis Nº 60 [naast de *Casa Azul*], onder den naam van LA UNION, en dat de Heeren L. M. Rhode en Cornelis Doval volkomen gemachtigd zijn tot het besturen en beheeren daarvan. Tevens maakt het Bestuur bekend dat in LA UNION steeds een groote voorraad van alle soorten van nieuwe voorwerpen zal voorhanden zijn, die tot kleeren-en schoenmakerij vereischt worden.

Curaçao den 28 Maart 1887.

Namens het Bestuur

President

D. Corsen.

Secretaris

Aurelio Alvarez.

ANUNCIO

Directiva di UNION DI COMPANJEROE DI SAN HOSÉ ta pone na conocementoe di público, koe, di acuerdo coe Art. 10 di Reglamento Revisar di e Union-ai, aprobar pa disposicion di Gobiernoe di dia 24 di e luna-aki Nº 207, el a establece aki un Sastrería i un Zapatería den Punda, Heerenstraat, Cas No. 60, (banda di *Casa Azul*) bao di nomber di LA UNION, i koe Senjores L. M. Rhode i Cornelis Doval tin toer poder pa dirigi i maneha e winkelnan-ai. Na mes tempoe Directiva ta participa, koe na LA UNION tin existente semper un surtido grandi di toer sorto di artículo nobo propio pa Sastrería i Zapatería.

Curaçao 28 Maart 1887.

President

D. Corsen.

Secretario

Aurelio Alvarez.

IMPRENTA DE LA LIBRERIA